

A Barabás Miklós Céh laudációja

Még jóformán meg sem száradt az aláírások tintája – a nemzetünket megalázó – trianoni békeszerződés dokumentumán, amikor Kós Károly 1920 decemberében, a *Napkeletben* – néhány hónappal a *Kiáltó Szó* nemzeti programot hirdető megjelenése előtt – már megfogalmazta a művészetek terén az erdélyi magyarságra váró feladatokat: *”De akarunk élni, akarunk dolgozni, akarunk kultúrát. Akarunk művészetet; élőt, szervezt, nélkülözhetetlent, olyant, ami a miénk. Amiben a mi lelkünk fürdik meg, hogy megújuljon, hogy erőssé, erősebbé legyen. Lehetséges ez? Megtudjuk-e csinálni? Lesz-e erőnk hozzá? Lehetséges, mert muszáj, mert szükségünk van rá, tehát lesz erőnk is hozzá.”* Ezekben a sorokban még ha kimondatlanul is, de benne van: nemzeti intézményeinket mi itt Erdélyben csakis közösségünk belső alkotó energiáinak a felélesztésével és mozgósításával hozhatjuk létre, tarthatjuk életben. S tudjuk, hogy ezen a téren a történelem olyankor sem kényeztetett el minket, amikor a teljes Kárpátok ölelése a magyar hazát jelentette, és olyankor sem, amikor nemzeti közösségünk kisebbségben élt, vagy él, akárcsak napjainkban.

Ilyen történelemformáló intézménye a romániai magyarságnak a Barabás Miklós Céh is. Főnixmadara a hazai magyar művelődési életünknek. Olykor berepülte egész Erdély-országot, olykor meg hamvaiba hullott. De a pernye alatt azonban mindig ott lapult egy kis parázs, a jövő, az újraélesztés reménysége. A főnixmadárként-újraszületés lehetősége. Öröm látni, hogy az elmúlt időszakban egy ilyen lángoló periódusát élte és éli a Barabás Miklós Céh, vezetősége megérdemelten veheti ma át a rangos Magyar Örökség díjat. Hiszen az 1929-ben Kós Károly és Szolnay Sándor alapította intézmény - mely nevét a XIX. század nagy erdélyi festő-géniuszáról kapta - közel félévszázad kényszerszünetelés után 1994-ben újraalakult, egy sikerekben gazdag közelmúltat tudhat maga mögött. A tavalyi esztendőben a Céh által Sepsiszentgyörgyön megrendezett jubileumi emlékkiállításra joggal lehetünk büszkék mindannyian, s érezhetjük a hazai magyarság közös sikerének. Mert beigazolódott, hogy a Barabás Miklós Céh tagjai nem csak az egyetemes magyar, de az európai mércével mérhető képző- és iparművészetnek is értékteremtő közössége. És ezt mi kolozsváriak naponta megtapasztalhatjuk, ha ellátogatunk a Barabás Miklós Céh közel öt éve működő székházába, a Farkas utcai templom történelmi hangulatú környezetében elhelyezkedő épületbe, amelyben a Céh tagjai az elmúlt évek során rendszeresen kiállítottak.

A Barabás Miklós Céh érdemeit az elmúlt több mint nyolcvan évben számtalan szakavatott kiadvány, tanulmány, újságcikk méltatta. Az erdélyi magyar képzőművészetet felélesztő és magtartó szolgálatának hatalmas irodalma van. Én most csupán arra szorítkozhatok, hogy néhány gondolatban vázoljam, mi újat hozott a Céh az elmúlt több mint nyolc évtizedben az erdélyi magyarság kulturális életébe. Kiállításai mindig ünnepi eseményeknek számítottak, nemcsak abban a közösségben, amelyik felvállalta a megrendezésüket, hanem a teljes hazai magyar társadalomban. És soha nem maradt el a Kárpát-medencei visszhang sem. Példaként említhetem a tavalyi sepsiszentgyörgyi tárlatot, vagy akár az újraalakulás után 1994-ben Kolozsváron megrendezett Szolnay Sándor emlékkiállítást. A kiállítások katalógusai, emlékkönyvei mindig rangos kiadványaivá váltak művelődési életünknek. Továbbá a Céhnek köszönhető a magyar művészetkritikai irodalom megjelenése és szakmai kiteljesedése Erdélyben. Az 1929-ben történt megalakulását követően a Céh szorgalmazta elsőként Erdély művészeti múltjának feltárását. Ma erről könyvtárnyi irodalom van. Szintén a Barabás Miklós Céh vezette be egykoron a hazai kiállítások rendszeresített zsűrizését.

Most felemelő érzés tudomásul venni, hogy e rangos kitüntetés átvételével a Barabás Miklós Céh belép egyetemes magyar örökségünk szellemi panteonjába. S hogy én laudálhatom a kitüntetettet, megtisztelő feladat számomra.

Köszönet a Magyar Örökség-díj Bírálóbizottságának, hogy erre a nemzeti jelentőségű eseményre Kolozsváron, Erdély szellemi-kulturális fővárosában, s itt is a Protestáns Teológia Intézet dísztermében kerített sort, abban a szentélyben, amely az elmúlt évszázadban tanúja volt magyar közösségünk számtalan történelemformáló eseményének.

Dáné Tibor Kálmán
az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület elnöke
Bessenyei György díjas művelődésszervező